

MODTAGET

22 FEB. 2008 / 3¹⁰

Den Centrale Indlevering

Kulturudvalget (2. samling)
KUU alm. del - Bilag 103
Offentligt

22. februar 2008

FREMTIDENS BIBLIOTEKSBJETJNING



Rapport vedrørende fremtidens biblioteksbetjening af børn

Jeg har hermed den store glæde at fremsende rapporten vedrørende fremtidens biblioteksbetjening af børn.

Styrelsen for Bibliotek og Medier følger op på rapporten med en række af de initiativer, som er foreslået i rapporten, blandt andet kompetenceudvikling af personalet i bibliotekerne.

Roadshows og konference

Styrelsen for Bibliotek og Medier præsenterer sammen med biblioteksorganisationerne rapporten ved tre roadshows.

Det sker:

- Torsdag den 3. april på Vejle Bibliotekerne (Hovedbiblioteket) (hp@vejlebib.dk)
- Onsdag den 16. april på Roskilde Bibliotekerne (Hovedbiblioteket) (christinebru@roskilde.dk) og
- Torsdag den 24. april på Aalborg Bibliotekerne (Hovedbiblioteket) (soh-kultur@aalborg.dk)

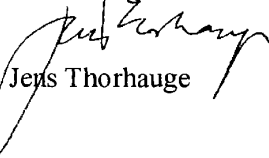
Alle tre arrangementer afholdes kl. 9.30 – 12.00. Det er gratis at deltage, og tilmelding skal ske senest tre dage før arrangementets afholdelse.

Der arbejdes videre med input og ideer fra de tre roadshows, og til efteråret afholder Styrelsen for Bibliotek og Medier en national konference, der samler op på de foreløbige erfaringer fra arbejdet med rapportens ti bud om fremtidens biblioteksbetjening af børn.

Konferencen afholdes torsdag den 2. oktober kl. 10-16 i Middelfartsalen på Kulturøen i Middelfart. Programmet offentliggøres i august.

Rapporten kan downloades på www.bs.dk.

Med venlig hilsen -


Jens Thorhauge

FREMTIDENS BIBLIOTEKSBETJENESTER



Fremtidens biblioteksbetjening af børn

Tekst: Udvalget. Dog er kap. 2 forfattet af professor Kirsten Drotner med bidrag af lektor Carsten Jessen.

Redaktion: Anna Enemark Brandt (hovedredaktør),
Ann Poulsen, Biblioteksstyrelsen

Udgivet i 2008 af:
Biblioteksstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
bs@bs.dk

Layout: Stæhr Grafisk
Illustrationer: Anders Morgenthaler,
Sidsel Gelting Hodge og Astrid Mody

Typografi: Univers
Tryk: C.S. Grafisk A/S, Århus
Oplag: 3000

ISBN: 978-87-92 057-19-8
ISBN: Elektronisk: 978-87-92 057-17-4

Rapporten kan hentes på www.bs.dk

Ophavsretten til denne publikation tilhører Biblioteksstyrelsen.
Teksterne må frit gengives med kildeangivelse.

FORORD

BIBLIOTEKER FOR BØRN - OGSÅ I FREMTIDEN

Børnebiblioteket er vores ældste kulturinstitution for børn: Siden de første børnebiblioteker slog dørene op for cirka 100 år siden, har danske børn brugt bibliotekets tilbud flittigt, og mange lokale kulturtilbud til børn er siden hen udsprunget af børnebibliotekets virke. Gennem årene har børnebiblioteket derfor spillet en central rolle i børns dannelsesproces og i udviklingen af den lokale børnekultur.

Sådan er det stadig, og sådan bør det også være i fremtiden. Biblioteket skal fortsat udvikle sig i takt og dialog med det omgivende samfund, så det også fremover støtter op om, at børn kan udvikle de kompetencer, som er nødvendige i videnssamfundet og i et moderne demokrati. Den dannelse som biblioteket skal formidle må satse på både at give børn rum til at danne sig selv og til den dannelse og læring, som de voksne omkring barnet videregiver.

Derfor har jeg bedt udvalget bag denne rapport om at komme med anbefalinger til, hvordan vi kan sikre, at der fortsat vil være et stærkt bibliotekstilbud til alle danske børn.

Fire ud af fem børn kommer i dag jævnligt på biblioteket – det er et imponerende højt tal, set i lyset af de mange forskellige kulturtilbud, børn møder i deres hverdag. Men de flittigste brugere af børnebiblioteket kommer ikke så tit på biblioteket, som de gjorde for ti år siden. Det er der flere grunde til: I løbet af de sidste ti år har de fleste børn f.eks. fået adgang til computer og internet derhjemme, og mange andre kulturtilbud i fritiden konkurrerer om børns tid. Der bliver også købt flere børnebøger af private end nogensinde før.

Der er imidlertid stadig behov for at sikre alle børn lige adgang til et varieret og kvalitetsorienteret kultur- og medietilbud, og der er klart brug for en aktiv formidling. Derfor er det kulturpolitisk mål for mig at sikre den fortsatte udvikling af biblioteket som et attraktivt omdrejningspunkt i alle børns hverdag, hvor de både får oplevelser og viden, og hvor de får stimuleret og udfordret deres sprog- og læsefærdigheder.

De nye selvbevidste generationer af børn og unge vil have svar på alt mellem himmel og jord, de er utroligt målrettede, de vil inddrages aktivt i det, der foregår på biblioteket, de foretrækker i mange tilfælde at bruge elektroniske medier frem for bøger, og selv små børn tager overraskende hurtigt ny teknologi til sig.

Udfordringen for bibliotekerne i dag er derfor at skabe et rum med en bred vifte af tilbud, der spiller sammen. I fremtidens bibliotek skal børn både kunne møde det klassiske bogtilbud, de mange andre medietilbud, den kvalificerede formidling og de stimulerende aktiviteter – i såvel det fysiske bibliotek som på nettet og i deres dagligdag. Og bibliotekstilbuddet er ikke afhængig af de fysiske vægge. Børn skal have adgang til bibliotekstilbud dér, hvor de færdes i deres dagligdag - i børnehaven, fritidsordningen, skolen m.v.

Med denne rapport er konturerne af et fremtidigt bibliotekstilbud til børn tegnet. Forhåbentlig vil rapporten medvirke til, at biblioteket styrker sin position som en nærværende, relevant og udfordrende institution i børns liv.

*Brian Mikkelsen,
kulturminister*



INDHOLD

KAPITEL 1	
BAGGRUNDEN FOR UDVALGETS ARBEJDE OG SAMMENFATNING	7
1.1 De overordnede tendenser i børns biblioteksbrug og læsning jf. Kulturvaneundersøgelsen	8
1.2 Det politiske grundlag for udvalgets arbejde	9
1.3 Udvalgets opgave: Kommissorium for Udvalg vedrørende fremtidens biblioteksbetjening af børn	10
1.4 Udvalgets medlemmer	10
1.5 Rammerne for udvalgets arbejde	11
1.6 Lovgrundlaget for biblioteksbetjening af børn	12
1.7 Udvalgets sammenfatning	12
KAPITEL 2	
BAGGRUNDSANALYSE AF FREMTIDENS BIBLIOTEKSBETJENING AF BØRN	19
2.1 Børn og biblioteker i vidensamfundet	20
2.2 Børns biblioteker: De store linjer	20
Oplevelsessamfund, informationssamfund, vidensamfund	20
Den afhængige og den autonome barndom	22
Normativ og deskriptiv kulturforståelse	23
2.3 Børnekultur, mediekultur	24
Produktion, interaktion og dialog via medierne	25
Mediefunktioner: Oplysning, oplevelse, kommunikation	26
Globalisering og kommercialisering	27
Børnekulturens kontekster	27
En ny legekultur	29
2.4 Biblioteket som børnerum	30
Børns biblioteker: Være, lære, gøre	31
2.5 Fra kontrol til kommunikation	33
2.6 Digital dannelse og uformelle læreprocesser	35
Digital dannelse	36
2.7 Udfordringer og anbefalinger: Institutionel helhedskommunikation	37
Udfordringer i organisationen og professionskulturen	38
Udfordringer i forhold til materialer og indhold	38
Udfordringer i forhold til brugerne	39
Udfordringer i forhold til eksterne relationer	39

KAPITEL 3

UDVALGETS HOVEDANBEFALINGER

- TI BUD PÅ FREMTIDENS BIBLIOTEKSTILBUD TIL BØRN 41

1. Nye kompetencer skaber nye aktiviteter i biblioteket 42
2. Biblioteksrummet skal skabe forundring og inspiration 45
3. Bibliotekerne udvikler deres nettilbud 50
4. Børn leger – på biblioteket 54
5. Biblioteket giver børn læseoplevelser og læsefærdigheder 57
6. Skab aktiver i nye samarbejdsformer mellem skole- og folkebibliotek 62
7. Biblioteket skaber fællesskab – også for dem, der er udenfor 65
8. Biblioteket understøtter læring og dannelse 69
9. Biblioteket skal ud, hvor børnene er 73
10. Bibliotekets ledelse satser på børnene 78

KAPITEL 4

INSPIRATION

79

- 4.1 Rum som udviklingsredskab
Kunstnerduoen Bosch og Fjords tanker om biblioteker og børn 80
- 4.2 Børnebibliotekerne har brug for universer
Produktionsselskabet Copenhagen Bombay 85

ANVENDT LITTERATUR 89

BILAG

UDVIKLINGEN I BØRNS KULTURVANER OG BIBLIOTEKSBENYTTELSE 97

Bidrag til regeringsudvalgets redegørelse vedr. fremtidens bibliotekstilbud til børn.
Af lektor, ph.d. Trine Bille, Copenhagen Business School.



